

**Referat fra landsmøte i Utmarkskommunenenes Sammenslutning (USS),
28.- 29. mars 2019 i Stjørdal**

Tilstede: Se vedlagte deltakerliste

Torsdag 28. mars 2019

1. Åpning ved leder i USS Hanne Alstrup Velure

Leder Hanne Alstrup Velure ønsket velkommen og erklærte landsmøtet for åpnet. Kommunene Kongsvinger, Grong, Åfjord, Inderøy, Snåsa, Våler, Ringsaker og Eidskog ble ønsket velkommen som nye medlemmer.

Landsmøtet traff følgende beslutninger:

Ole Bjarne Østby og Kari Anita Furunes velges til møteledere første dag.

Sekretariatet fører referat.

2. USS i et nøtteskall - Innlegg ved sekretariatet i USS

Presentasjonen er vedlagt referatet.

Ingen spørsmål fra salen.

3. Gjengroing – Innlegg ved Oskar Puschmann, landskapsfotograf og seniorrådgiver på NIBIO

Puschmann holdt et foredrag om gjengroing ved å gjennomgå og sammenligne historiske og nye bilder (endringsbilder).

Han fremhevet at bare stabile arealbruk skaper stabile landskap, og reiste spørsmål ved om gjengroing er et problem eller om det er tale om ubrukte ressurser.

Ingen spørsmål fra salen.

4. Ny forvaltningslov – forslag av særlig betydning for kommunesektoren, innlegg ved utvalgsleder og professor Inge Lorange Backer

Presentasjonen er vedlagt referatet.

NOU 2019: 5 Ny forvaltningslov vil bli sendt på høring innen kort tid.

Ingen spørsmål fra salen.

5. Konsultasjonsordningen om rovdyr – Innlegg ved Hanne Velure, Lars Erik Hyllvang og Kari Anita Furunes

Presentasjonen er vedlagt referatet.

Det ble vist til de konkrete resultatene USS har oppnådd det siste halve året som følge av konsultasjonsordningen.

2019-04-10 Referat fra landsmøtet 2019_USS_P124

Det ble påpekt at utvalget er avhengig av å få lokalkunnskap fra der den enkelte bor, dvs. eksempler på konkrete utfordringer. Jo mer man klarer å dokumentere utfordringene, for eksempel ved konsekvensene av ulv i nærområdet, jo sterkere står saken.

Følgende stilte spørsmål til foredragsholderne:

Pål Kjørstad, nestleder Norsk Sau og Geit

Monika Sande, Beiarn kommune (leder av rovviltnemnda i Nordland)

Rune Berg, Saltdal kommune

Solveig Vestenfor, Ål kommune

John Nystad, Karasjok kommune

6. Kampen om det lokale selvstyret – En meningsutveksling om det lokale selvstyret og arealmyndigheten. Debatt mellom Akademia ved dosent Fredrik Holth og USS ved advokat Stein Erik Stinessen

Presentasjonen er vedlagt referatet.

Chirsti Erichsen Hurlen var ordstyrer, og innledet med en orientering om grunnlaget for- og utformingen av lovbestemmelser om det lokale selvstyret. Fredrik Holth forklarte begrepene innsigelse, klage og kontroll og viste til at staten i sum har mange sterke virkemidler i plansaker. Stein Erik Stinessen fremholdt det kommunale perspektivet, og understreket at det er overprøving av skjønnet som er det store problemet – ikke kontroll med ulovlige avgjørelser.

Følgende stilte spørsmål til debattantene:

Thoralf Heimdal, Bardu kommune

Thor Jørgen Tjørholm, Sirdal kommune

Ståle Støen, Norsk Bonde- og Småbrukarlag

7. Parallellsesjoner

Landsmøtedeltakerne hadde på forhånd meldt seg på parallellsesjoner:

Rovdyr

Fjellogen

Hyttebygging og friluftslivet

Se vedlagte presentasjoner fra hver av parallellene.

Kort oppsummering i plenum.

8. Kåseri: utmarka og storsamfunnet

Julie Forchammer, festivalsjef Vinjerock, holdt et inspirerende kåseri om ringvirkningene av Vinjerock for Vang kommune, om hvor vanlig livet på bygda er og rådet kommunene til å satse på mangfold.

9. Fylkesmøter

Leder av Valgkomiteen, Thor Jørgen Tjørhom, orienterte om fylkesmøtene. Tjørhom gjorde oppmerksom på at det er et felles ansvar i fylkene å få til en kjønnsmessig og partimessig balanse i landsstyret.

Leder avsluttet møtet for dagen.

Fredag 29. mars 2019

10. Organisasjonssaker

Leder åpnet landsmøtet dag 2. Saksliste og innkalling ble presentert.

Landsmøtet traff følgende beslutninger:

Innkalling og dagsorden godkjennes.

Cecilie Hansen og Ole Gustav Narud, ble valgt som møteledere andre dag.

Johan Petter Røsvoll ble valgt til å underskrive protokollen.

Sekretariatet fører referat.

10.1 Årsmelding 2018

Leder Hanne Alstrup Velure gjennomgikk årsmeldingen for 2018.

Ingen ba om ordet.

Vedtak: Årsmeldingen for 2018 ble godkjent av landsmøtet.

10.2 Regnskap for 2018

Landsstyremedlem Hans Petter Thorbjørnsen redegjorde for regnskapet for 2018.

Ingen ba om ordet.

Vedtak: Regnskapet for 2018 ble godkjent av landsmøtet.

10.3 Budsjett for 2020

Landsstyremedlem Hans Petter Thorbjørnsen redegjorde for forslag til budsjett for 2020.

Honorar til leder ble behandlet som egen sak.

Vedtak: Budsjett for 2020 ble godkjent av landsmøtet.

10.4 Lederhonorar

Valgkomiteens leder Thor Jørgen Tjørhom, redegjorde for valgkomiteens forslag om å øke ledergodtgjørelsen til kr 75 000 og med et variabelt tillegg på kr 60 000 fra 2020.

Følgende tok ordet:

Petter Rukke, Hol kommune

Hans Petter Thorbjørnsen, Ulvik herad

Erik Unaas, Eidsberg kommune

Trude Hoff, Inderøy kommune

Monika Sande, Beiarn kommune

Toril Melheim Strand, Nesset kommune

Trude Hoff, Inderøy kommune, fremmet følgende forslag:

Landsmøtet vedtar å øke lederhonoraret i USS fra kr 50 000 i året til kr 75 000 i året fra og med 2019.

Landsmøtet vedtar å frikjøpe leder Hanne Alstrup Velure med et beløp på kr 60 000 i 2019.

Vedtak: Trude Hoff sitt forslag til økning av lederhonorar og frikjøp av leder ble enstemmig vedtatt av landsmøtet.

10.5 Nytt medlem av valgkomiteen

Valgkomiteens leder Thor Jørgen Tjørhom orienterte om valgkomiteens innstilling på valg av nytt medlem til valgkomiteen.

Vedtak: Solfrid Borge, Ullensvang herad, valgt som nytt medlem av valgkomiteen i USS.

10.6 Orientering om valg av nye landsstyremedlemmer

De nye landsstyremedlemmene ble presentert.

Følgende fylker har avholdt valg av nye landsstyremedlemmer og varamedlemmer:

Hedmark:

Medlem: Ordfører Lars Erik Hyllvang (Sp), Engerdal (gjenvalg)

Vara: Formannskapsmedlem Linda Døsen (Ap), Rendalen (ny)

Telemark:

Medlem: Ordfører Bjørg Tveito Lundefaret (Ap), Nome (ny)

Vara: Formannskapsmedlem Rigmor Severinsen Rabbe (Sp) Tinn (ny)

Rogaland:

Medlem: Ordfører Bjørn Laugaland (Sp), Hjelmeland (ny)

Vara: Varaordfører Kari Vaage Gjuvsland (ap), Suldal (gjenvalg)

Hordaland:

Medlem: Ordfører Hans Petter Thorbjørnsen (Ap) Ulvik herad (gjenvalg)

Vara: Heradsstyremedlem Hildegunn Espe (Sp) Ullensvang herad (gjenvalg)

Sogn og Fjordane:

Medlem: Ordfører Ivar Kvalen (Sp), Luster (gjenvalg)

Vara: Varaordfører Marit Aakre Tennø (Sp), Luster (gjenvalg)

Trøndelag Sør:

Medlem: Ordfører Ole Morten Balstad (Ap), Selbu (gjenvalg)

Vara: Varaordfører Per Røsseth (Sp), Selbu (gjenvalg)

Troms:

Medlem: Formannskapsmedlem Rikke Hårstad (Sp), Bardu (ny)

Vara: Ordfører Knut Jentoft (tverrpol.liste), Storfjord (ny som vara)

10.7 Vedtektsendringer

Sekretariatet ved Chirsti Erichsen Hurlen redegjorde for forslag til vedtektsendringer om styresammensetning i forbindelse med regionreformen, samt om prosessen frem til forslaget og om overgangsregler.

Vedtak: Forslaget til vedtektsendringer ble godkjent av landsstyret.

11. Regjeringens arealpolitikk og oppfølgingen av regionreformen – Innlegg ved statsråd Monica Mæland
<p>Presentasjonen er vedlagt referatet.</p> <p><i>Følgende stilte spørsmål til statsråden:</i> Knut Jentoft, Storfjord kommune Bjørn Ivar Lamo, Grane kommune Steinar Aasgaard, Vågå kommune Thoralf Heimdal, Bardu kommune Cecilie Hansen, Sør-Varanger kommune Monika Sande, Nesset kommune Jan Olav Solstad, Fjellstyresambandet</p> <p>Mæland svarte på spørsmålene.</p>
12. Resolusjonsbehandling
<p>Resolusjonen ble presentert av Sekretariatet v/ Stein Erik Stinessen.</p> <p><u>Vedtak: Landsmøtet godkjenner resolusjonen.</u></p> <p>Resolusjonen lyder:</p> <p>Det kommunale selvstyret må styrkes i arealpolitikken Stortinget grunnlovfestet i 2016 det kommunale selvstyret i Grl. § 49 og lovfestet i 2018 å «fremme det kommunale selvstyret», jf kommuneloven § 1-1. I 2017 strammet regjeringen inn statens innsigelsesadgang i plan- og bygningsloven, og i Granavolden-plattformen har regjeringen besluttet «å styrke det lokale selvstyre og legge til rette for levende lokalsamfunn og vekst i hele landet». - USS 97 medlemskommuner forventer nå at disse positive politiske og juridiske løfter til kommunene settes ut i praksis.</p> <p>Landsmøtet viser til at et flertall i forvaltningslovutvalget, NOU 2019:5, foreslår klarere retningslinjer for statens rett til overprøving av kommunale vedtak i forvaltningsloven § 34. Landsmøtet støtter flertallets forslag, men sier klart nei til forslag fra mindretallet om å redusere det kommunale selvstyre.</p> <p>Bruk av utmarka i klimakampen Det pågår for tiden store endringer i Norge, som over tid endrer samfunnsstrukturer og med negativ betydning for klima og naturmangfoldet. Sentralisering og gjengroing endrer naturmangfoldet, fører til lavere aktiviteter og tap av arter i viktige utmarksområder. FNs klimapanel har slått fast at viktig tiltak for å nå klimamålene er å utnytte utmarksbeiteressursene bedre enn vi gjør i dag. Kulturlandskap er fremholdt som sentralt i bøndernes fellesgodeproduksjon for samfunnet.</p> <p>Det er landsmøtets syn at disse anbefalinger bør vektlegges i all arealplanlegging og -bruk, både av kommuner og stat. Utmarksbeite må økes i tråd med FNs klimapanel's anbefalinger, ikke reduseres.</p> <p>Staten må straks involvere berørte kommuner i suppleringsvern av verdifulle utmarksområder Regjeringen har iverksatt arbeid med suppleringsvern av gjeldende verneområder, og innen 1.mai 2019 skal samlet oversikt over omfang og aktuelle konkrete områder foreligge. Arbeidet har så langt i mange fylker</p>

foregått uten involvering av berørte kommuner. I alt 81 av USS medlemskommuner har områder utpekt for mulig vern.

Det er landsmøtets syn at unnlatelsen av å involvere berørte kommuner er i strid med gjeldende rett: Naturmangfoldloven §41 pålegger staten å «(..)legge til rette for en saksbehandling med best mulig samarbeid» bla med kommuner, og dette samarbeidet skal igangsettes allerede ved de naturfaglige registreringer av mulige verneverdier. Av KLDs rundskriv T-2015-2 fremgår at «en avgjørende forutsetning for å få aksept for områdevern, er god forankring og aksept i lokalsamfunnet».

Landsmøtet ber regjeringen straks besørge den lovpålagte involveringen av berørte kommuner.

Innføring av fjelloven i Nordland og Troms

Stortinget har ved anmodningsvedtak nr. 837 av 8. juni 2017 bedt regjeringen om å utrede om fjelloven kan gis samme anvendelse i Nordland og Troms som sør for Nordland grense.

Landsmøtet ber regjeringen snarest følge opp anmodningsforslaget, og viser til USS høringer til SRU II og statsallmenningsutvalget.

Oppfølging av evalueringsutvalgets rapport om Mineralloven

Evalueringsutvalget anbefalte i desember 2018 en modernisering av mineralloven, samt at det bør vurderes innført en naturavgift og grunnrenteskatt på utvinning av mineraler.

Landsmøtet viser til at det i rapporten påpekes mange viktige problemstillinger av nasjonal og lokal betydning, som krever grundigere utredning. I en slik utredning bør legges til grunn at de lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for næringsvirksomhet, gis en andel av den verdiskaping som naturressursene er opphav til. Landsmøtet mener det også bør vurderes om det er behov for tidsbegrensning av driftskonsesjoner.

Motorferdsel i utmark – behov for grenseoppgang mellom kommunene og staten

Landsmøtet ser motorferdsel i utmark som en viktig del av den enkelte kommunes arealforvaltning, hvor motorferdselen både skal tilpasses vern av naturmiljø og fremme innbyggernes trivsel.

Dagens forvaltningsregime er ikke tilfredsstillende, og flere fylkesmenn tilsidesetter kommunenes forskrifter uten saklig grunnlag. Gjeldende forvaltning fører til uforholdsmessig mye byråkrati både i dispensasjons- og klagesaker.

USS vil be departementet om en snarlig dialog med sikte på forbedring av motorferdselsregimet og en klargjøring av ansvarsforholdet mellom kommune og fylkesmann.

Fritidsboliger er grunnleggende for mange utmarkskommuner

Hyttepolitikken er for mange utmarkskommuner en grunnpilar for bosetting og utvikling. Hyttebygging reiser samtidig utfordringer rundt lokalisering, dimensjonering og finansiering av infrastruktur og lovpålagt offentlig tjenesteproduksjon. USS vil jobbe aktivt for å ivareta kommunenes interesser i alle saker som berører våre medlemskommuner som vertskap for hyttebygging – til beste for kommunens innbyggere, deltidsinnbyggere og naturmangfoldet.

Forvaltningen av rovvilt krever nye grep

Landsmøtet viser til at FNs klimapanel har fremholdt utmarksbeite som viktig i klimaarbeidet. Denne kunnskapen må innlemmes også i rovviltforvaltningen Landsmøtet krever derfor at beiteprioriterte områder gis bedre rettsvern og at tidligere beiteområder vurderes gjenåpnet. Landsmøtet er tilfreds med den konsultasjonsordningen regjeringen har etablert med USS og ber den videreført.

Landsmøtet mener det straks bør iverksettes forbedringer av rovviltforvaltningen, og viser til Mattilsynets bekymringsmelding av 14.mars 2019. Mer effektivt uttak på sporsnø, bedre registreringsarbeid og raskere uttak i skadesituasjoner er vitalt for ikke å øke konfliktnivået.

Erstatningsordningen for tap til rovvilt er ikke tilfredsstillende og stiller i mange tilfelle for strenge krav til dokumentasjon eller sannsynliggjøring av tap. USS vil ta forholdet opp i konsultasjonsmøtet med departementene.

Mattilsynets alarm om de uakseptable forholdene for reindrifta krever strakstiltak fra regjeringens side. USS vil ta forholdet opp i neste konsultasjonsmøte i mai.

13. USS arbeidsprogram 2019/2020

Sekretariatet v/Caroline Lund og Chirsti Erichsen Hurlen holdt innlegg om prioriterte saker for USS kommende år.

Presentasjonen er vedlagt referatet.

14. Kommentarer til arbeidsprogrammet og åpen post

Ingen kommentarer.

15. Avslutning

Leder Hanne Alstrup Velure takket av Håkon Helgøy som avtroppende landsstyremedlem og kåret Lars Erik Hyllvang som beste medlemsverver det siste året.

Oslo, 11. april 2019

Johan Petter Røssvoll